

Broj: 04-05-1-1275/17
Sarajevo, 05.10.2017. godine

SAOPĆENJE POVODOM ZAVRŠETKA FINANSIJSKIH REVIZIJA ZA 2016. GODINU

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH, u skladu sa Godišnjim planom i programom rada Ureda za reviziju institucija u FBiH za 2017. godinu i Zakonom o reviziji institucija u FBiH („Sl. novine FBiH“ br.22/06), izvršio je 73 planirane finansijske revizije za 2016. godinu.

Izvršena je revizija **Izveštaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2016. godinu** u kojem su ukupno ostvareni rashodi i izdaci iznosili **2.288.784.801 KM**, te **33 korisnika Budžeta FBiH** (od kojih je 19 obaveznih revizija) sa ukupnim rashodima i izdacima za 2016. godinu u iznosu od **2.150.204.834 KM**, **12 gradova i općina** sa ostvarenim prihodima i primicima u iznosu od **64.202.918 KM**, **17 zavoda, fondova, agencija i javnih ustanova** sa ostvarenim prihodima u iznosu od **860.340.957 KM**, i **10 javnih preduzeća** sa ostvarenim prihodima u iznosu od **280.343.676 KM**.

U skladu sa novousvojenim Okvirom međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija („ISSAI okvir“) od decembra 2016. godine, Ured za reviziju ažurirao je Vodič za finansijsku reviziju, kao i metodologiju rada. Najznačajnije za korisnike revizorskih izvještaja je što revizorski izvještaji sadrže **dva odvojena mišljenja**, i to **mišljenje o pouzdanosti finansijskih izvještaja** i **mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonima i drugima propisima**. Navedeno ima za cilj jasniji opis i klasifikaciju utvrđenih nepravilnosti.

O pouzdanosti finansijskih izvještaja dato je 27 pozitivnih mišljenja, 30 mišljenja s rezervom, 15 negativnih i jedno suzdržano mišljenje. Za usklađenost sa zakonima i drugima propisima, dato je 13 pozitivnih mišljenja, 49 mišljenja s rezervom i 11 negativnih mišljenja. Revidiranim institucijama dato je **1449 preporuka**, od kojih se veliki broj ponavlja iz godine u godinu. Korisnicima Budžeta FBiH dato je 625¹ preporuka, gradovima i općinama 319 preporuka, zavodima, fondovima, agencijama i javnim ustanovama 345 i javnim preduzećima 160 preporuka.

Revizijom **Izveštaja o izvršenju Budžeta Federacije BiH za 2016. godinu** za pouzdanost finansijskih izvještaja dato je **mišljenje s rezervom sa skretanjem pažnje**, a za usklađenost **mišljenje s rezervom**, te su date **44 preporuke**. Izvršena je i ocjena implementacije 68 preporuka datih u Izveštaju za 2015. godinu od kojih je samo **12 realizovano** u 2016. godini. Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2016. godinu predstavlja konsolidovani izvještaj za ukupno 61² instituciju u FBiH, te daje sliku budžetske potrošnje na nivou Federacije BiH.

Izvršena je i analiza postupanja po prethodno datim preporukama za 40 subjekata koji su revidirani za 2015. godinu ili ranije. Analiza i ocjena postupanja po preporukama se nije vršila kod subjekata kod kojih su se revizije ili obavljale po prvi put ili je proteklo više od 10 godina od prethodne revizije. Kod subjekata kod kojih je vršena analiza postupanja po preporukama, utvrđeno je sljedeće: **36% preporuka je potpuno realizovano ili je realizacija u toku, 31% preporuka nije implementirano i za 33% preporuka nije bilo moguće izvršiti ocjenu postupanja** (npr. zbog proteka vremena nisu više provodive). **Zavodi, fondovi i agencije pokazuju najbolji stepen implementacije preporuka** iz prethodnih perioda, što se potvrđuje i manjim brojem ukupno datih preporuka za 2016. godinu.

¹ Uključujući preporuke date u Izveštaju o finansijskoj reviziji Izveštaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2016.g

² Za sedam Kazneno popravnih zavoda Budžet se planira u jednom iznosu na razdjelu Federalnog ministarstva pravde kao jedna glava za sve KPZ-ove

U okviru ukupnog broja revidiranih subjekata, **po prvi put izvršena je finansijska revizija 29³ subjekata** čiji budžeti i finansijski planovi samo za 2016. godinu iznose preko **363 miliona KM**. Također je revidirano **18 subjekata kod kojih revizija nije vršena 10 i više godina**, a čiji budžeti i finansijski planovi za 2016. godinu iznose preko **480 miliona KM**.

U skladu sa članom 16. Zakona o reviziji, svi konačni izvještaji dostavljeni su revidiranim i drugim nadležnim institucijama, te objavljeni na web stranici Ureda za reviziju (www.vrifbih.ba).

Prilozi:

1. Pregled revidiranih subjekata, datih mišljenja i broja preporuka za 2016. godinu
2. Rezime najvažnijih nalaza iz Izvještaja o izvršenju budžeta za 2016. godinu
3. Rezime najvažnijih nalaza iz izvještaja o finansijskoj reviziji po grupama subjekata

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, dipl.oec.

---

³ Kazneno popravni zavodi su revidirani u 2006. godini konsolidovano, dok su u 2016. godini zasebno revidirani

PRILOZI

PRILOG 1: PREGLED REVIDIRANIH SUBJEKATA, DATIH MIŠLJENJA I BROJA PREPORUKA ZA 2016. GODINU

		2016. godina														
Rd Br.	Naziv subjekta revizije	Mišljenje o finansijskim izvještajima						Mišljenje o usklađenosti						Broj datih preporuka		
		PO	P SP	REZ	REZ SP	NEG	NEG SP	SUZ	PO	P SP	REZ	REZ SP	NEG		NEG SP	SUZ
1	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2016.g				1						1					44
Korisnici Budžeta FBiH (obavezne revizije)																
1	Parlament Federacije BiH			1								1				39
2	Predsjednik FBiH i dva potpredsjednika	1								1						21
3	Vlada Federacije BiH	1									1					29
4	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	1							1							7
5	Federalno ministarstvo pravde	1										1				29
6	Federalno ministarstvo finansija				1						1					29
7	Federalno ministarstvo energije, rud. i industrije			1						1						11
8	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija		1									1				17
9	Federalno ministarstvo zdravstva	1									1					18
10	Federalno ministarstvo trgovine	1							1							6
11	Federalno ministarstvo prostornog uređenja		1								1					14
12	Federalno ministarstvo poljop., vodop. i šumarstva			1								1				21
13	Federalno ministarstvo za pit. bor. i inv. od.osl. rata	1									1					35
14	Federalno ministarstvo razvoja poduzetništva i obrta	1									1					21
15	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike			1								1				24
16	Federalno ministarstvo kulture i sporta			1							1					30
17	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	1								1						10
18	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke				1					1						12

19	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	1									1						20
19	Ukupno	10	2	5	2	0	0	0	2	4	8	5	0	0	0	0	393

Ostali korisnici Budžeta FBiH

1	Federalna uprava za geodet. i imov. pravne poslove					1					1						24
2	Federalni agromediterranski zavod	1								1							8
3	Federalni hidrometeorološki zavod	1									1						10
4	Federalni zavod za agropedologiju	1							1								1
5	Federalni zavod za poljoprivredu			1							1						9
6	Finansijska policija	1										1					6
7	Kazneno popravni zavod Mostar			1							1						22
8	Kazneno popravni zavod Sarajevo			1								1					26
9	Kazneno popravni zavod Tuzla					1						1					23
10	Kazneno popravni zavod Zenica			1							1						19
11	Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH				1						1						17
12	Sudska policija	1								1							6
13	Vrhovni sud FBiH	1								1							8
14	Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH		1								1						9
14	Ukupno za grupu	6	1	4	1	2	0	0	1	3	7	3	0	0	0	0	188

Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove

1	Agencija za bankarstvo FBiH		1								1						29
2	Agencija za kontrolu i akreditaciju u zdravstvu FBiH-AKAZ		1								1						15
3	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom				1						1						13
4	Fond za zaštitu okoliša			1									1				24
5	Fondacija za održivi razvoj - Odrasz					1								1			16
6	Institut za medicinsko vještačenje Sarajevo					1					1						23
7	Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać				1						1						21

8	Kantonalna bolnica Zenica				1						1				34
9	Regulatorna komisija za energiju FBiH-FERK	1							1						5
10	Sveučilišna klinička bolnica Mostar				1						1				27
11	Univerzitetski klinički centar Tuzla			1							1				18
12	Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica "DRIN" Fojnica		1						1						8
13	Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba „BAKOVIĆI“ Fojnica		1								1				13
14	Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona				1						1				30
15	Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona		1						1						21
16	Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko dobojskog kantona			1						1					37
17	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske		1							1					11
17	Ukupno za grupu	1	6	3	5	2			3	6	5	2	1		345

Gradovi i općine

1	Grad Bihać							1				1			36
2	Općina Breza						1					1			33
3	Općina Čelić			1							1				29
4	Općina Domaljevac – Šamac				1								1		33
5	Općina Glamoč					1					1				20
6	Općina Kreševo			1							1				29
7	Općina Livno				1						1				34
8	Općina Pale FBiH Prača	1								1					14
9	Općina Posušje				1						1				15
10	Općina Ravno					1							1		20
11	Općina Sapna			1							1				25
12	Općina Trnovo			1									1		31
12	Ukupno za grupu	1		4	3	2	1	1		1	6	1	4		319

Javna preduzeća

1	„Coming“, JU za komunalne djelatnosti, Široki Brijeg			1						1					12
2	"Energoinvest" d.d. Sarajevo						1			1					13

- Za određeni broj javnih nabavki roba, usluga i radova nije blagovremeno donesen Plan niti započeta procedura nabavke zbog čega rashodi i izdaci nisu iskazani u pripadajućem periodu. Budžetski korisnici nisu dosljedno pratili realizaciju zaključenih ugovora u skladu sa prihvaćenim ponudama.
- Od strane nadležnih institucija FBiH još uvijek nisu usvojeni Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor. U skladu sa članom 33. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH primjenjuju se propisi vezani za budžetske korisnike i vanbudžetske fondove iz oblasti računovodstva i revizije u javnom sektoru. Svrha usvajanja standarda za javni sektor je izrada pouzdanih finansijskih izvještaja.

PRILOG 3. REZIME NAJVAŽNIJIH NALAZA IZ IZVJEŠTAJA O FINANSIJSKOJ REVIZIJI PO GRUPAMA SUBJEKATA

1. Korisnici Budžeta FBiH

- **Nije uspostavljen funkcionalan sistem internih kontrola** kod finansijskog upravljanja i kontrole.
- **Realizacija preporuka datih u prethodnom periodu** još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou
- **Planiranje javne potrošnje** bez strateških dokumentima i realnih potreba, loše praćenje izvršenja odobrenih budžeta i finansijskih planova i nepostojanje mjerenja učinaka uloženi sredstava.
- **Slabosti u provedbi Zakona o javnim nabavkama** (planiranje nabavki, neblagovremeno pokretanje postupka i nastavak saradnje sa dobavljačima iz prethodnog perioda, izbor postupka i dijeljenje nabavke, izrada tenderske dokumentacije i praćenje realizacije ugovora).
- **Tekući transferi** (nepovratna sredstva) su planirani, odobravani i realizovani netransparentno i bez jasnih i mjerljivih kriterija prilikom dodjele sredstava i nadzora nad namjenskim trošenjem istih, što nije bio u skladu sa zakonskim i drugim propisima. Dodjela transfera regulisana je Zakonom o izvršavanju budžeta, a da istim nije decidno utvrđeno pitanje nadzora namjenskog utroška doznačenih sredstva, niti mjerenje efekata za uloženi novac.
- **Popis imovine, potraživanja, obaveza i izvora sredstava** nije obavljen u skladu sa važećim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa.
- **Neriješen status imovine i obaveza institucija koje su u prethodnom periodu prešle na državni nivo** (Prijašnje FMO i Vojska FBiH; Carinska uprava i OSA).
- **Nije uspostavljena adekvatna politika upravljanja imovinom – nekretninama** za koje je, u skladu sa Uredbom o Službi za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH i zaključcima Vlade FBiH, nadležna Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH (nekretnine na kojima pravo raspolaganja imaju federalna tijela i nekretnine Prijašnjeg FMO-a i Zavoda za platni promet) u dijelu vođenja evidencija o nekretninama, praćenja i izvještavanja o stanju nekretnina, izdavanja nekretnina u zakup i utvrđivanja cijene zakupa, te evidentiranja i naplate potraživanja.
- **Neriješeno pitanje smještaja federalnih institucija** uzrokuju značajne izdatke za iznajmljivanje imovine.
- **Nedonošenje pojedinih zakona** iz oblasti šumarstva i turizma i neusklađenost među zakonima iz oblasti zdravstva utiču kako na ukupne prihode tako i rashode na nivou Budžeta FBiH,
- **Nerješavanje statusa finansiranja** Fonda solidarnosti i usluga liječenja teških bolesti, kao i nerješavanje statusa i finansiranja institucija od interesa za BiH koje se finansiraju iz federalnog budžeta najvećim dijelom preko Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke i Ministarstva kulture i sporta.
- **Angažovanje vanjskih saradnika po ugovoru o dijelu, formiranje i plaćanje naknada komisijama** za poslove iz nadležnosti institucija i poslove koji su utvrđeni pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji.
- **Nepoštivanje zakonskih propisa vezanih za oblast penziono-invalidskog osiguranja, zdravstva i zapošljavanja.**
- **Neiskazivanje obaveza u periodu kada su i nastale** i kontinuirano prenošenje neizmirenih obaveza iz tekuće u narednu godinu (pravomoćna sudska rješenja i izvršne sudske presude i poticaji u poljoprivredi za biljnu i animalnu proizvodnju).

2. Gradovi i općine (jedinice lokalne samouprave)

- **Nije uspostavljen odgovarajući sistem internih kontrola i usklađenost poslovanja** sa zakonskim propisima kod većine jedinica lokalne samouprave. Nisu doneseni svi potrebni interni akti, doneseni akti nisu usklađeni sa važećom regulativom, isti se ne provode dosljedno i u potpunosti, niti se vrši nadzor nad njihovom primjenom.
- **Nepoštovanje Zakona o javnim nabavkama prilikom nabavke roba, usluga i radova.** Nabavke su se vršile bez provođenja propisanih procedura ili na osnovu zaključenih ugovora u prethodnim godinama, bez zakonskog osnova zaključivani su aneksi ugovora, nisu primijenjeni odgovarajući, propisani postupci, u velikom broju predmeta nabavke su se dijelile, nisu provedene ni sve propisane procedure, niti se pratila realizacija ugovora.
- **Nije proveden potpun i kvalitetan godišnji popis imovine i obaveza,** niti je izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, shodno važećim propisima;
- **Raspodjela sredstava tekućih transfera** nije se vršila na osnovu jasno utvrđenih mjerljivih kriterija i za jasno određene namjene, s ciljem transparentnog trošenja javnih sredstava, niti je uspostavljen adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom sredstava;
- **Svi rashodi i izdaci nisu priznati u obračunskom periodu** u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, neovisno od njenog izmirenja (plaćanja), u skladu sa načelom modificiranog nastanka poslovnog događaja;
- **Neke jedinice lokalne samouprave nisu porezno registrovane** iako imaju svojstvo pravnog lica, već su porezno registrovani pojedini organi i službe.
- **Nisu iskazane obaveze po dugoročnim kreditima** u bilansnim pozicijama pojedinih jedinica lokalne samouprave. Uglavnom se radi o dugoročnim kreditima vezanim za rekonstrukciju i izgradnju lokalnih vodovoda.
- **Zbog nepravilno provedenih računovodstvenih postupaka** kod pojedinih jedinica lokalne samouprave, nisu se mogli potvrditi iznosi iskazanog finansijskog rezultata, kao ni iskazano stanje akumuliranog deficita, odnosno, suficita;
- **Kod pripreme, izrade i donošenja budžeta, kao i kod budžetskog izvještavanja,** veći broj jedinica lokalne samouprave ne pridržava se odredbi Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
- **Nisu uspostavljene cjelovite evidencije o prikupljenim namjenskim sredstvima** kod većeg broja jedinica lokalne samouprave, a ni evidencije o realizaciji tih sredstava za definirane namjene.
- **Još uvijek nisu okončane aktivnosti na uspostavljanju trezorskog načina poslovanja** kod značajnog broja jedinica lokalne samouprave.
- **Nisu uspostavljene jedinice interne revizije** kod većeg broja jedinica lokalne samouprave, iako pojedine općine i nemaju uslove, a ni kapacitete za istu.

3. Javna preduzeća

- **Nije uspostavljen adekvatan sistem internih kontrola** kod značajnog broja revidiranih preduzeća, odnosno ne vrši se adekvatan nadzor nad uspostavljenim internim kontrolama.
- **Nije dostavljen Trogodišnji plan poslovanja** Uredu za reviziju kod najvećeg broja javnih preduzeća, shodno važećim propisima
- **Nisu dosljedno primjenjivane odredbe Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja i Međunarodnih računovodstvenih standarda** prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, što je imalo za posljedicu da nisu realno iskazana sredstva, obaveze, prihodi, rashodi, finansijski rezultat, a samim time ni kapital.
- **Nije vršeno mjerenje nadoknadive vrijednosti iskazane imovine** na datum bilansa u skladu sa zahtjevima iz standarda, te nisu realno iskazana sredstva i rashodi, odnosno finansijski rezultat.
- **Popis imovine i obaveza** nije izvršen detaljno i sveobuhvatno u svim javnim preduzećima, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, shodno važećim propisima.

- **Nije izvršena ispravka vrijednosti svih zastarjelih i nenaplativih potraživanja** što je imalo uticaja na manje iskazane rashode, a na veće iskazani finansijski rezultat.
- **U bilansima je iskazivana imovina od koje se ne očekuje nikakva ekonomska korist.**
- **Knjigovodstveno evidentiranje investicija u pripremi** nije vršeno na adekvatan način.
- **Zalihe nisu vrednovane u skladu sa zahtjevima iz standarda**, što je imalo za posljedicu da nije realno iskazana imovina i finansijski rezultat.
- **Nisu ažurirane evidencije o pokrenutim sudskim postupcima**, gdje se preduzeće pojavljuje kao tuženik, te nisu vršena adekvatna rezervisanja u skladu sa zahtjevima iz standarda, što je imalo za posljedicu da su manje iskazani rashodi, a veći finansijski rezultat.
- **Isplaćivane su neto plaće zaposlenim bez uplate pripadajućih doprinosa i poreza**, što predstavlja nedopustivu aktivnost i što nije u skladu sa važećim zakonskim propisima.
- **Postupci javnih nabavki** nisu provođeni u potpunosti u skladu sa procedurama iz Zakona o javnim nabavkama i provedbenim aktima što se manifestiralo kroz:
  - Postupci nisu pokretani blagovremeno;
  - Izbor postupka nije adekvatan;
  - Nabavke su vršene na temelju ugovora zaključenih u prethodnim godinama;
  - Razdvajanje (dijeljenje) pojedinih postupaka u cilju izbjegavanja konkurencije;
  - Žalbe ponuđača (prigovori na tehničke karakteristike proizvoda);
  - Ugovori se često dodjeljuju istim izvođačima;

4. Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove

- **Nije uspostavljen funkcionalan sistem internih kontrola** kod finansijskog upravljanja i kontrole.
- **Nedovoljna kontrola zdravstvenih ustanova** u skladu sa zaključenim ugovorima sa istim, kao i sa Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove
- **Nepoštivanje odredbi Zakona o budžetima u dijelu izrade, rokova i donošenja finansijskih planova zavoda i fondova**
- **Nije uspostavljena adekvatna politika upravljanja imovinom, nekretninama**
- **Nisu poduzete adekvatne mjere na naplati sumnjivih i spornih potraživanja.**
- **Popis imovine, potraživanja, obaveza i izvora sredstava** nije obavljen u skladu sa važećim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa.
- **Tekući transferi su planirani, odobravani i realizovani netransparentno i bez jasnih i mjerljivih kriterija prilikom dodjele sredstava i nadzora nad namjenskim trošenjem istih**, što nije bio u skladu sa zakonskim i drugim propisima.
- **Angažovanje vanjskih saradnika po ugovoru o dijelu, formiranje i plaćanje naknada komisijama** za poslove iz nadležnosti institucija i poslove koji su utvrđeni pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji.
- Knjigovodstveno stanje novčanih sredstava na žiro računima Revolving fonda Fondacije ODRAZ koja se vode u okviru vanbilansne evidencije je za 50.000.000 KM veće u odnosu na stvarno stanje na izvodima banaka.
- **Nepoštivanje Međunarodnih računovodstvenih standarda** kod obračuna vrijednosti imovine i rezervisanja po osnovu sudskih sporova.
- **Isplata regresa** iako je poslovna godina završena sa gubitkom.
- **Neevidentiranje dugoročnih obaveza** po osnovu preuzetih kredita za nabavku stalnih sredstava.
- **Slabosti u provedbi Zakona o javnim nabavkama** (planiranje nabavki, neblagovremeno pokretanje postupka i nastavak saradnje sa dobavljačima iz prethodnog perioda, izbor postupka i dijeljenje nabavke, izrada tenderske dokumentacije i praćenje realizacije ugovora).